

DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BO.070.57.2018.TZ

RPW/54651/2018 P
Data:2018-09-24

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018 -09- 24

ZAL. NR

Warszawa, dn. 21 września 2018 r.

Pan

dr Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Aleja Solidarności 77

00 - 090 Warszawa

Stanowisko Rzecznika!

W odpowiedzi na Pana pismo IX.517.1564.2017.JN z dnia 10 sierpnia 2018 r. (data wpływu 20 sierpnia 2018 r.) dotyczące stosowania prewencyjnego przez Służbę Więzienną środków przymusu bezpośredniego wobec osób chorujących psychicznie przedstawiam stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Na wstępie chciałbym podziękować Panu Rzecznikowi za zwrócenie uwagi na problem jaki występuje w jednostkach penitencjarnych, w związku z przebywaniem w nich osób cierpiących na choroby psychiczne. Osoby takie powinny przebywać, co do zasady, w wyspecjalizowanych pozawięziennych placówkach medycznych i podlegać w całości przepisom o ochronie zdrowia psychicznego. Nie wszystkie z tych osób trafiają do takich placówek. Osoby z chorobą psychiczną, które na mocy decyzji Sądu zostały umieszczone w zakładach karnych w związku z popełnionymi czynami karnymi kierowane są niezwłocznie do odpowiednich jednostek penitencjarnych, dysponujących odpowiednią infrastrukturą umożliwiającą sprawowanie opieki nad osadzonymi z tego typu zaburzeniami. W jednostkach tych zatrudniony jest odpowiedni personel, dobrany z największą starannością oraz dysponujący odpowiednimi predyspozycjami do sprawowania opieki nad tymi osobami. Każdy osadzony jest traktowany indywidualnie, a środki oddziaływania oraz leczenia są dobierane z uwzględnieniem jego stanu zdrowia.

W swoim wystąpieniu wskazuje Pan, iż w latach 2017 – 2018 (do 31 lipca br.) w Oddziale Psychiatrii Sądowej Aresztu Śledczego w Szczecinie założono 11 kart szczególnych zaleceń w postępowaniu z osadzonymi. We wskazanym okresie w oddziale tym przebywało łącznie 309 osadzonych. Tak więc szczególne zalecenia w zakresie postępowania stosowane były w stosunku do niewielkiej liczby osadzonych. Biorąc pod uwagę specyfikę chorób tych osób, ich zachowanie oraz często występujące objawy agresji, zarówno względem funkcjonariuszy jak

i personelu medycznego, świadczy to o bardzo rozważnym stosowaniu tych procedur. Informuję, iż w postępowaniu z osadzonymi chorymi, w tym chorymi psychicznie co do zasady w pierwszej kolejności uwzględniane są wszelkie zalecenia personelu medycznego, a priorytetem jest stosowanie zapisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Należy jednak pamiętać, że są to osoby mające również status osób pozbawionych wolności lub tymczasowo aresztowanych. Ustawowymi obowiązkami, nałożonymi przez ustawę o Służbie Więziennej oraz Kodeks karny wykonawczy, jest przede wszystkim podejmowania odpowiednich działań celem zapewnienia skazanym bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary, bezpieczeństwa kadry więziennej, która może być narażona na różne nieprzewidywalne zachowania ze strony ww. osadzonych oraz zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa. Za te działania, lub ich zaniechanie, funkcjonariusze ponoszą osobistą odpowiedzialność, w tym również karną. Służba Więzienna jest formacją, która wielokrotnie udowodniła już, że w swojej działalności kieruje się zasadą humanitaryzmu i poszanowania godności osobistej. Wzrastająca ilość napaści na funkcjonariuszy oraz agresji ze strony osadzonych powoduje, że funkcjonariusze są zobowiązani do podejmowania wszelkich działań, w zakresie przysługujących im uprawnień, do przeciwdziałania tego typu zachowaniom. Profilaktyczne użycie środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej jest dopuszczalne w okolicznościach określonych, w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*. Wskazane przez Pana przypadki wyczerpują te okoliczności a funkcjonariusze postępowali w ramach obowiązujących przepisów prawa.

Zdrowie i życie osób przebywających w jednostkach penitencjarnych jest dobrem nadrzędnym. Stosowanie opisywanych procedur ma na celu zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń niepożądanych w tym zagrożenia osobistego samych funkcjonariuszy i pracowników więziennictwa, mających bezpośredni kontakt z tego typu osadzonymi. Przedstawione przypadki, wskazują na uzasadnioną potrzebę ich wdrażania i realizowania.

Reasumując pragnę ponownie podkreślić, że funkcjonariusze Służby Więziennej w swojej codziennej służbie kierują się zasadą praworządności i humanitarnego traktowania osób przebywających w jednostkach penitencjarnych. Niski odsetek stosowania dodatkowych procedur wynikających z cytowanej wcześniej ustawy *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, potwierdza fakt indywidualnego podejścia do każdego osadzonego przejawiającego objawy choroby psychicznej w celu zapewnienia szerokorozumianego bezpieczeństwa. Jednak chciałbym zauważyć, iż do stwarzania warunków bezpiecznej i skutecznej służby, konieczne jest posługiwanie się odpowiednimi narzędziami do jej wykonywania. Jednym z takich narzędzi są właśnie działania profilaktyczne podejmowane wobec niewielkiej grupy osadzonych. Działania te są niezbędne do ograniczenia możliwości wystąpienia agresji ze strony osadzonych oraz zabezpieczenia przed taką agresją nie tylko funkcjonariuszy, ale też innych osób przebywających na terenie jednostek penitencjarnych. Analizując sytuację osadzonych chorych psychicznie, należy uwzględnić szerszy kontekst sytuacyjny związany z jednoczesną realizacją przez Służbę Więzienną wielu celów. Niezbędnym jest zapewnienie takim osadzonym niezbędnej specjalistycznej pomocy i opieki medycznej, psychologicznej, jednocześnie dbając o bezpieczeństwo ich samych jak i osób

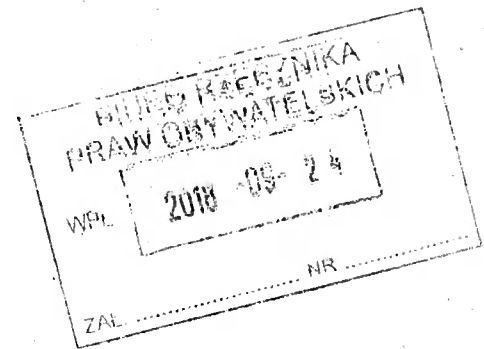
opiekujących się nimi , jak również realizowanie celów izolacji i kary pozbawienia wolności. W zakresie profilaktycznego użycia środków przymusu bezpośredniego w opisanych przez Pana przypadkach, funkcjonariusze postępowali w ramach obowiązującego prawa, a ich działania były konsekwencją zachowania osób osadzonych. W żadnym z tych przypadków nie doszło do naruszenia praw osób osadzonych, jak również zagrożenia dla ich zdrowia lub życia.

2 pawa
W zastępstwie
DYREKTORA GŁÓWNEGO
SŁUŻBY WYKONAWCZEJ
plk Grzegorz Fiedorczak
Zastępca Dyrektora

CENTRALNY ZARZĄD SŁUŻBY WIEZIENNEJ
ul. Rakowiecka 37A
02-521 WARSZAWA

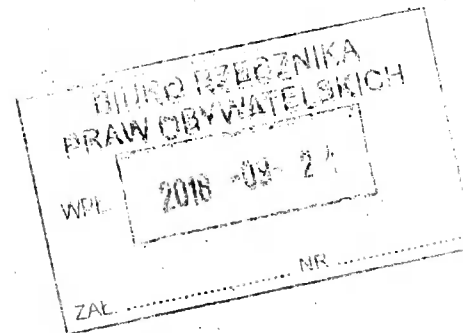
BO.070.57.2018.72

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POŁOŻ
Umowa z Poczta Polska
ID 348851A

PRIORYTET

(00)459007734546001441

DR. ADAM BODNAR
RZECZNIK PRAW OBYW
AL. SOLIDARNOŚCI 7
00-090 WARSZAWA